

MOKINIŲ (SI)VERTINIMO IR REFLEKSIJOS METODAI.

PRAKTIKA.

Savęs (si)vertinimo veikla yra daug daugiau, nei dauguma skirtingų vertinimo technologijų: *tai yra veikla, kuri reikalauja, kad mokinys reflektuotų apie savo paties žinias ir mokymosi galimybes, siekiant jas vystyti ir valdyti (reguliuoti).*

Savęs vertinimo mokymasis nėra lengvas procesas. Iš pradžių mokiniams gali atrodyti, kad savęs vertinimas užima daug laiko ir duoda mažai naudos. Štai kodėl yra labai svarbu mokytojai skirti kiek nors laiko pristatant „savęs vertinimo“ sąvoką ir su ja susijusius metodus bei kriterijus, pateikti konkrečių pavyzdžių ir paaiškinti privalumus.

Savireguliaciją, savęs įsivertinimą mokymo procese reikia suprasti kaip mokinio atsakomybę.

Savęs vertinimas – tai asmens žinių, mokėjimų, įgūdžių, dvasinių ir fizinių savybių ir galimybių suvokimas, vientisas paties savęs ir savo vietos gyvenime vertinimas.

Teisingas savęs vertinimas – kritiška pažiūra į save, savo galimybių ir pastangų lyginimas su pasiektais veiklos rezultatais. Įdomu tai, kad nuo savęs vertinimo priklauso santykiai su aplinkiniais.

Iš viso yra 7 funkcijos:

1. (savi) analizė,
2. mokymosi poreikių (savi) analizė,
3. (asmeninio) mokymo projekto nustatymas,
4. (asmeninio) mokymo plano apibrėžimas,
5. (asmeninis) užduočių vykdymas,
6. (asmeninių) rezultatų stebėjimas,
7. (asmeninis) sprendimas dėl grįžamojo ryšio ciklo.

Norint priimti sprendimus, mokiniui neišvengiamai prireiks metapažinimo veiklos apie savo paties žinias, sprendimus ir savęs vertinimą.

Praktikuojant mokinių i(si)vertinimo metodus reikia paisyti šių nuostatų:

1. teisingumo – objektyvumo,
2. lygybės – vienodos galimybės,
3. reikalingumo.

I(si)vertinimas gali būti realizuojamas taikant įvairius vertinimo metodus:

1. konferencijos,
2. diskusijos (su visa klase ar mažose grupėse),
3. refleksijų rašymas,
4. „savaitinis“ savęs vertinimas,
5. savęs vertinimo kontroliniai sąrašai,
6. mokytojo-mokinio interviu.

I(si)vertinimo metodų parinkimas priklauso nuo šių mokymosi proceso organizavimo aspektų:

1. klasės dydžio,
2. vertinimo ir įsivertinimo tikslų,
3. mokomojo dalyko tikslų,
4. vertinimo ir įsivertinimo objekto (pvz., žinios, kompetencijos ir pan.)

**1. SAVĖ Į(SI)VERTINTI PADĖTI GALI
TRUMPALAIKIAI ARBA ILGALAIKIAI DIENORAŠČIAI**

Mokymosi dienoraštis – tai būdas fiksuoti klasėje ar mokykloje patirtus įspūdžius, jausmus ir nuomones.

Jame galima išreikšti ir **atskleisti emociją** mokymo aspektą bei **pastangas analizuoti ir apmąstyti** savo veiklą. Prie dienoraštyje išdėstytų minčių galima grįžti vėliau – po kelių dienų, savaitių ar mėnesių.

Mokymosi dienoraštis skatina mokinius apmąstyti, ko ir kaip mokosi, ir tai laisvai aprašyti. Jį galima pasitelkti norint įvertinti mokymąsi, palyginti, kaip pasimokius pasikeitė dalyko supratimas. Mokymosi dienoraštis suteikia mokiniams progą panagrinėti savo pačių mąstymą prieš išsakant mintis kitiems.

Dienoraštis gali būti rašomas klasės darbų sąsiuvinyje, atskirame lape ar sąsiuvinyje, **gali būti taikomas** mokant visų dalykų ir tinka visų klasių mokiniams.

PVZ.: taikymas: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=eAwX3Zs9slw

Pvz.: DIENORAŠTIS

Nr.	Data:	Dalykas:
1	Mokymosi trukmė	
2	Turinys	
3	Strategija (veiksmų planas)	
4	Rezultatas	

2. MOKINIO PASIEKIMŲ APLANKAS

Mokinio pasiekimų aplankas - tai įrašų rinkinys, kuriame nuolatos yra kaupiama įvairaus pobūdžio informacija apie mokinio pasiekimus.

Aplanko tipai:

1. **į procesą orientuoti** (fiksuojami įvairūs mokymosi ar kūrybinio proceso aspektai; atskleidžia, kaip besimokantis mokinys integruoja specifines žinias ar įgūdžius, kokią darbo pažangą daro, siekdamas išskeltų tikslų; naudingas tobulinant tarpasmeninius ir kritinio mąstymo įgūdžius);
2. **į rezultatą orientuoti** (vertinamas pateiktų darbų rinkinys; naudojamas kaip mokymosi tikslų, mokymo programos įgyvendinimo vertinimo instrumentas; aplanką sudaro geriausi darbai, pvz., vaizdo ar garso medžiaga, elektroniniai darbai; būtini refleksijos pavyzdžiai, kurie atskleidžia, kaip mokinys vertina savo mokymąsi, kaip apsisprendė dėl darbų atrankos ir pan.).

Mokinio pasiekimų aplankas:

- yra paties mokinio nuosavybė, kurią jis gali rodyti arba nerodyti kitiems asmenims,
- jame registruojami tik teigiami mokinio pasiekimai,
- pateikiamos pastabos ir komentarai yra ugdomojo pobūdžio.

Titulinis lapas, kuriame nurodomas bendrasis pasiekimų aplanko tikslas, turinys ir sudarytojai
↓
Bendra informacija apie mokinį • vardas, pavardė • klasė • e-paštas, telefonas (jei darbas toliau siunčiamas)
↓
Bendra informacija apie dalyką • temos pavadinimas • mokytojas(-ai) • dalyko turinys
↓

Mokinio vertinimas (kaupiamasis) palikti vertinimo grafą
↓
Mokinio savo žinių vertinimas Klausimai refleksijai: • esama besimokančiojo padėtis (kas aš esu dabar?), • numatomi tikslai (kur aš einu?), • keliami uždaviniai (kokius žingsnius aš žengsiu?), • kokiais būdais (kaip aš tai pasieksiu?).
↓
Mokinio biblioteka • rekomenduojami informacijos šaltiniai (dokumentai, knygos, internetinės nuorodos), • paties mokinio patalpinti informacijos šaltiniai susiję su darbu (dokumentai, knygos, internetinės nuorodos).
↓
Mokinio darbų pavyzdžiai (darbo eiga, atsakymai, juodraščiai ir atliktas darbas)
↓
Mokytojo komentarai

Vertinant aplanką **akcentuojamas formuojamasis vertinimas**, kurio tikslas – suteikti vertingos informacijos, kaip ir kiek mokinys priartėja prie mokymosi tikslų įgyvendinimo, sudaryti galimybes jam kritiškai analizuoti ir projektuoti savo mokymąsi.

Vertinant aplanką **gali būti naudojamas ir apibendrinamasis (sumuojamasis) vertinimas**. Aplankas sudarytas kaip visapusiškesnės vertinimo sistemos parametras – sudedamoji šio proceso dalis, taikoma kartu su tradiciniais vertinimo metodais (egzaminu, testu, klausimynu ir t.t.) ir alternatyviais vertinimo metodais (projektais, pristatymais, demonstravimu ir t.t.)

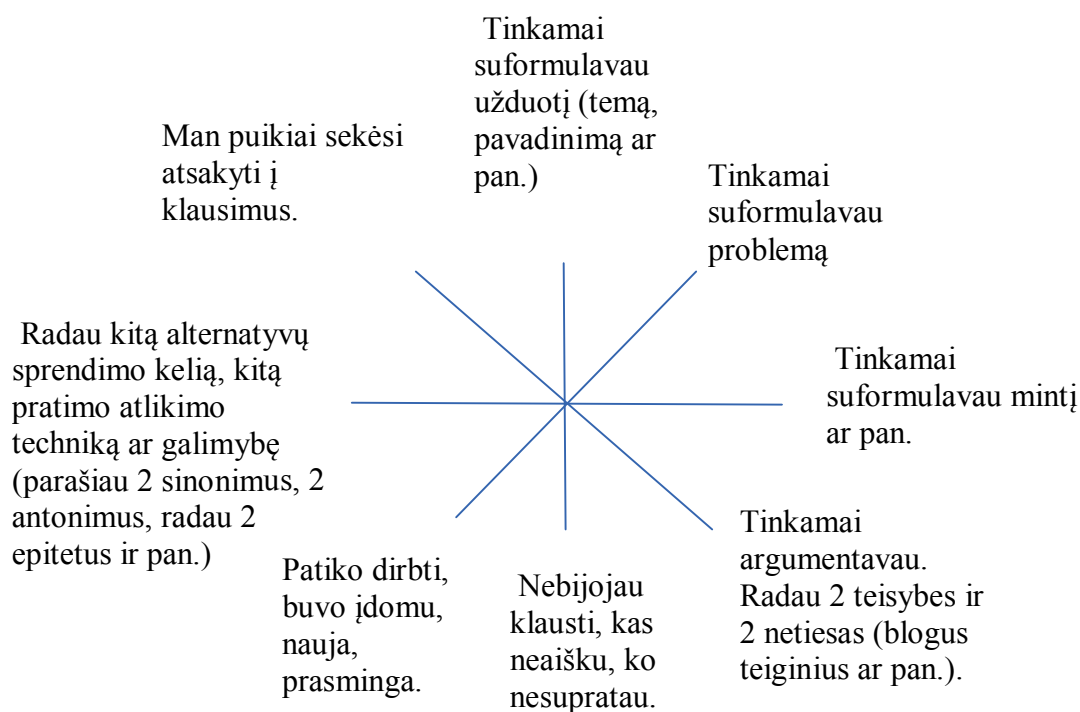
Analizuojant aplanką, galima įvertinti:

Atsakomybė už mokymąsi	
Organizaciniai įgūdžiai	
Savikontrolė	
Pagarba kitiems	
Gebėjimas dirbti kompiuteriu	

3. VORATINKLIS, ŽVAIGŽDĖ

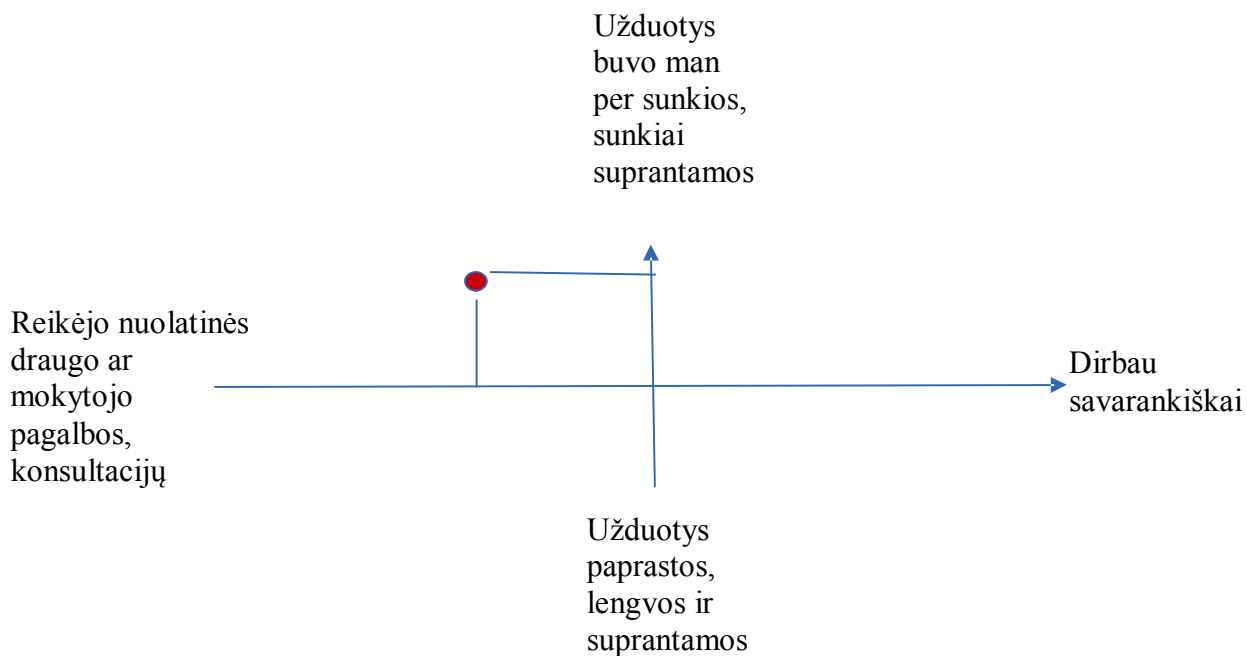
Daug galimybių, daug variantų. Galima šakų pamažinti arba padidinti.

Šakų linijas pasiūlyti susigraduoti į 10 dalių ir nuspalvinti pasirinkta spalva, kiek, mokinio manymu, jų pasiekta pamokos (ar darbo grupėje) metu.

4. GEBĖJIMŲ ĮSIVERTINIMO KREIVĖS IR LENTELĖS

Visi mokiniai moka koordinatinių ašis, geba atidėti tašką. Tuomet galima pasiūlyti atidėti savo savijautą atitinkantį tašką po pamokos tokia pavyzdys:

Galimas kitas variantas, vadinamas „SWOT- SSGG“ analizė

Mano darbo stiprybės (stipriosios pusės, privalumai); ką atlieku geriausiai ar net geriau už kitus: 1. 2. 3.	Mano darbo silpnybės (silpnosios pusės); ko nemoku ar negaliu atlikti: 1. 2. 3.
Mano silpnų pusių- problemų galimi sprendimo būdai, galimi variantai; KAIP galiu save patobulinti? 1. 2. 3.	Mano silpnų pusių- problemų nusistatymas; ką galiu patobulinti, ką man reikia išmokti? 1. 2. 3.

Galimas dar vienas variantas, gebėjimų-kompetencijų lentelės užpildymas.

Gali mokinys pildyti vertindamas visus grupinio darbo narius. Galimas ir kitas variantas – paprašyti save įvertinti nuo 1 iki 5 (5- didžiausias vertinimas) pagal duotą kompetenciją, jei vertinama viena pamoka ar koks renginys.

Komunikavimo kompetencija	Gebėjo diskutuoti, išklausti kitą.	Vardai grupės narių:
	Gebėjo pagrįsti savo ir grupės nuomonę.	
Mokymosi mokytis kompetencija	Gebėjo planuoti veiklą ir laiką.	
Asmeninė kompetencija	Atsakingai atliko savo pareigas.	
	Atlikdamas užduotis dirbo nuosekliai, kryptingai.	

5. STRUKTŪRUOTI KLAUSIMAI

Kai mokinys atlieka grupei skirtą užduotį, gali būti pateikti struktūruoti klausimai, kurie padeda apmąstyti ir įsivertinti darbo grupėje patirtį.

Galimas variantas. Pvz.:

Vardas, Pavardė: Klasė:		Darbo tema/darbo pavadinimas:
Trys svarbiausi faktai/dalykai, kuomet aš prisidėjau prie darbo grupėje:		Savęs įsivertinimas 10-balėje sistemoje (10- puikiai)
1		
2		
3		
Trys svarbiausi faktai/dalykai, ko aš išmokau, dirbdamas grupėje:		Savęs įsivertinimas 10-balėje sistemoje (10- puikiai)
1		
2		
3		
Trys svarbiausi faktai/dalykai, ką aš daryčiau kitaip kitą kartą:		Savęs įsivertinimas 10-balėje sistemoje (10- puikiai)
1		
2		
3		

Kitas galimas pvz.: „**LENTOS DALYBOS**“

Įsivertinimas:

1. Išvardink grupės narių vardus.
2. Nuspalvink lentelėje tiek dalių, kiek manai pats prisidėjęs prie viso darbo atlikimo (nuspalvink savo įnašą).
3. Kodėl pasirinkai tiek dalių?
4. Kitas lentelės dalis nuspalvink kita pasirinkta spalva, nurodydamas grupės nario vardus.
PASTABA: lentelėje turi atsispindėti kiekvieno nario darbo įnašas tavo požiūriu.
5. Kaip sekėsi bendradarbiauti grupėje? Dėl ko taip manai?
6. Ką darytum kitaip kitą kartą? Kodėl?

6. SPALVŲ PALETĖ

Įsivertinant savo darbą pamokoje arba po darbo grupėse, galima naudoti spalvų paletę (susitarus, ką kokia spalva reiškia). Pvz.:

	Kam prieštarauji?
	Kuo abejoji?
	Kam pritari?
	Kas tave nustebino?
	Kas tave nuliūdino?
	Kas tave nudžiugino?

IDĖJŲ BANKAS:

PASITIKĖJIMO SAVIMI, PAGYRIMO SVARBA ŽMOGUI:

http://www.youtube.com/watch?v=pSoZewqXO_I#t=26

GRUPĖS DARBO ĮSIVERTINIMO PVZ.:

http://www.youtube.com/watch?v=s5399yU_vDE;

<http://www.youtube.com/watch?v=BegEBHF3kWY>

„PYRAGO METODAS“:

<http://www.youtube.com/watch?v=yC8wXPSSpps>

MOKYMOSI PAŽANGOS VERTINIMAS:

<http://www.youtube.com/watch?v=0M5dmTOuFsY#t=194>